

Samenvatting EVI-onderzoek CMK Groningen 2016

Doel van dit onderzoek was om na te gaan in hoeverre de doelstellingen van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit in Groningen in het schooljaar 2015-2016 gerealiseerd zijn en, belangrijker wellicht, inzicht te bieden in 'de staat van het cultuuronderwijs' in de provincie Groningen; dit met het oog op te ondernemen stappen die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling en versterking van dit onderwijs in de komende jaren.

Methode

De gebruikte onderzoeksmethode is vooral kwalitatief. Zo is inzicht verkregen in de (vaak unieke) ervaringen van de respondenten – de scholen. Het evaluatie-instrument Evi (een digitale vragenlijst met open vragen) genereert data op basis waarvan de onderzoeker kan bepalen in hoeverre de doelstellingen van Cultuureducatie met Kwaliteit in Groningen worden gerealiseerd. Het instrument geeft niet alleen de onderzoeker, maar ook de scholen zelf inzicht in de stappen die de school heeft gezet in de organisatie van haar cultuuronderwijs, en in het scenario dat bereikt is.¹ De onderzoeker heeft de data geanalyseerd door de relevante antwoorden te coderen.

Respons

In totaal heeft 97,45% van de deelnemende scholen Evi ingevuld. Deze respons is ruim voldoende om generaliseerbare uitspraken te doen. Voor de kwalitatieve verwerking is alle respons geldig, voor de kwantitatieve verwerking is 41,48% geschikt. De gewenste combinatie van invullers – directeur en ICC-er – komt in 130 gevallen voor: ongeveer 56% van de vragenlijsten is door deze combinatie ingevuld.

Plannen van de scholen

Scholen noemen 17 verschillende typen plannen om hun budget aan te besteden. Het geld gaat vooral naar (extra) activiteiten. Muziek wordt door de scholen het meest genoemd als cultuur-educatief vakgebied. Erfgoed, beeldende kunst en theater volgen op gepaste afstand.

Resultaten: deskundigheid

Scholen die over een ICC-er beschikken zijn in verhouding vaker tevreden dan ontevreden over de aanwezige deskundigheid. 77% van de deelnemende scholen beschikt over een ICC-er. De meeste scholen met een ICC-er willen zich verder ontwikkelen en dan vooral op het vlak van de disciplines en

---

¹ K&C onderscheidt 4 scenario's. Scenario 1 kan niet als ambitie scenario gekozen worden, omdat dit scenario de 'nul-situatie' beschrijft.

vakinhoudelijke kennis.

Scholen met een ICC-er in opleiding zijn vaker ontevreden dan tevreden over de aanwezige deskundigheid. Dit kan samenhangen met het feit dat ze door de ICC-opleiding te weten zijn gekomen wat er verbeterd kan worden op cultureel gebied binnen hun school. Ongeveer 5% van alle deelnemende scholen laat op dit moment een ICC-er opleiden. 10 scholen willen zich ontwikkelen en hier ligt de focus met name op het vlak van de inhoudelijke kennis en visie/beleid.

Scholen zonder ICC-er zijn vaker ontevreden dan tevreden over de aanwezige deskundigheid. 35 van de 229 deelnemende scholen (ongeveer 15%) beschikken niet over een ICC-er. 43% van de scholen zonder ICC-er is hier ontevreden over. Deze scholen willen graag stappen vooruit maken wat betreft cultuuronderwijs en de ICC-cursus staat daarom in veel gevallen ook al op de planning. Onder de scholen zonder ICC-er hebben er 21 een hulpvraag. Acht scholen willen zich niet ontwikkelen en voldoen daarmee niet aan de eis van de regeling van Cultuureducatie met Kwaliteit Groningen. Wat betreft deskundigheid bevinden de Groningse scholen zich op dit moment gemiddeld in scenario 2.1: ze maken een begin met scenario 2. De scholen in de gemeente Groningen zijn op het vlak van deskundigheid het verst ontwikkeld: zij bereiken gemiddeld scenario 2.6.

Resultaten: visie

De meerderheid van de scholen heeft een visie op cultuuronderwijs op schrift gesteld, zoals Cultuureducatie met Kwaliteit ook van hen verlangt. De meeste scholen hebben schoolspecifieke doelstellingen omschreven. Dit is positief, want het is van belang dat scholen een plan schrijven dat betrekking heeft op hun eigen situatie. Wanneer een school keuzes moet gaan maken voor de invulling van het onderwijsprogramma, bijvoorbeeld bij het maken van een cultuureducatieplan, is het wenselijk dat de doelstellingen schoolspecifiek zijn (dat ze aansluiten bij leerlingpopulatie en de identiteit van de school). De meeste scholen met een visie zijn tevreden (63%). 91 scholen met een visie willen zich verder ontwikkelen, terwijl 79 scholen dit niet willen. 34 van alle deelnemende scholen hebben geen visie (15%). 32 scholen zonder visie willen zich ontwikkelen (94%) en dit willen met name doen door in overleg te gaan.

Wat betreft 'visie' bevinden de scholen zich gemiddeld in scenario 2.2. Scholen in de gemeente Groningen zijn op het gebied van visie het meest ontwikkeld. Zij bevinden zich gemiddeld in scenario 2.7.

Resultaten: doorgaande leerlijn

Het begrip 'doorgaande leerlijn' is problematisch vanwege het gebrek aan een universele definitie. K&C doet er goed aan om meer duidelijkheid omtrent dit begrip te creëren bijvoorbeeld door middel van een stappenplan doorgaande leerlijn.

De meerderheid van de scholen geeft aan dat er sprake is van samenhang in het cultuuronderwijs. Deze wordt voornamelijk aangebracht door middel van activiteiten en projecten. Dit is opmerkelijk, omdat niet direct duidelijk is hoe projecten en activiteiten samenhang aanbrengen – laat staan deze verankeren en borgen. Wellicht is hier sprake van een ander begrip van ‘samenhang’.

69 scholen (35%) geven aan een doorgaande leerlijn te hebben. Een kleine meerderheid van 35 scholen (51%) is tevreden over de eigen leerlijnen. 12 scholen zijn ontevreden en geven aan dat dit komt doordat ze nog in de beginfase zitten en de samenhang nog te willekeurig en niet goed verankerd is. 51 scholen willen zich verder ontwikkelen en willen dit bereiken door gebruik te maken van professionele begeleiding, door overleg binnen het team en door het scholen van ICC-ers. 29 scholen hebben een hulpvraag

178 scholen (78%) geven aan dat er sprake is van samenhang in het eigen cultuuronderwijs. Deze samenhang komt op uiteenlopende manieren tot stand. De meerderheid van de scholen (79%) wil zich ontwikkelen en bijna alle scholen weten hoe ze dit moeten doen.

51 scholen (22%) geven aan niet of nauwelijks samenhang aan te brengen in hun cultuuronderwijs. De meeste scholen zijn ontevreden over hun samenhang (in 34 gevallen, 67%). Het is dan ook niet opmerkelijk dat de meeste scholen zich verder willen ontwikkelen op dit terrein (84%). Bijna alle scholen weten hoe ze dit willen doen.

Resultaten: relatie met netwerk

De belangrijkste relaties onderhouden de scholen met kenniscentra zoals de Rijksuniversiteit Groningen, K&C en CultuurClick/VRIJDAG. De meerderheid van de scholen is tevreden over deze relaties.

25 scholen (11%) nemen niet of nauwelijks actief deel in een netwerk. Hierover is 44% wel tevreden. 14 scholen (56%) willen zich ontwikkelen en 12 scholen weten hoe ze dit moeten doen. 34 scholen zijn actieve deelnemers in het netwerk (15%). De meeste scholen willen zich verder ontwikkelen (56%) en ze weten bijna allemaal hoe ze dit gaan doen. 74% van deze scholen zijn tevreden over hun regie.

De meeste scholen bevinden zich in scenario 2 als het gaat om de relatie met het netwerk. Gemiddeld bevinden de Groningse scholen zich in scenario 2.1 met een score van 83. De verwachting is dat scholen actiever zullen gaan deelnemen in het netwerk wanneer ze verder gevorderd zijn in het proces van kwaliteitsverbetering. Daarom wordt dit doel waarschijnlijk later bereikt dan de andere doelen. Scholen in de gemeente Appingedam en Bellingwedde hebben de beste relatie met hun netwerk (scenario 2.4).

Terugblik van de scholen: opbrengsten

‘Deskundigheid’ wordt het meest genoemd als opbrengst. Dit is ook waar de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit voor bedoeld is. 38% van de scholen is tevreden over de opbrengsten. Slechts een klein percentage (5%) is ontevreden.

Conclusie

De doelen van Cultuureducatie met Kwaliteit Groningen zijn nog niet helemaal gerealiseerd. Er is wel een duidelijke ontwikkeling zichtbaar in de richting van het geambieerde scenario. Aangezien de meeste scholen inzetten op scenario 2 is er nog veel ruimte voor verdere ontwikkeling – naar de scenario’s 3 en 4.

De doelen met betrekking tot de onderdelen ‘deskundigheid’ en ‘visie’ worden in 11 gemeentes gerealiseerd. ‘Netwerk’ volgt daar direct achter, met 10 gemeentes die het ambitie scenario hebben gerealiseerd. De doelstellingen met betrekking tot de ‘doorgaande leerlijn’ werden daarentegen slechts in vijf gemeentes gerealiseerd. De scholen in de gemeentes Appingedam, Bellingwedde, De Marne, Delfzijl, Eemsmond, Groningen, Marum en Pekela hebben hun gemiddelde ambitie scenario’s bereikt.

De meeste scholen hadden een scenario 2 voor ogen. Dit betekent dat er over de hele linie nog flink ruimte voor verbetering en ontwikkeling is, ervan uitgaande dat een situatie waarin het merendeel van de scholen zich in scenario 3 of 4 bevindt het meest gewenst is. Een groot aantal scholen heeft de wens geuit om zich op verschillende vlakken verder te verbeteren. Verwacht mag worden dat er in de komende jaren op het gebied van ‘deskundigheid’ en ‘visie’ resultaten geboekt worden, omdat de meeste scholen weten hoe zij dit aan kunnen pakken. Minder positief zijn wij over de onderdelen ‘doorgaande leerlijn’ en ‘relatie met het netwerk’. Voor dit laatste onderdeel (‘relatie met het netwerk’) geldt dat scholen al redelijk ver gevorderd moeten zijn in het proces van kwaliteitsverbetering. Immers, in de samenwerking met het culturele netwerk zouden de visie van de school en de gekozen leerlijn leidend moeten zijn. Wie aan productontwikkeling wil doen zou idealiter over een doorlopende leerlijn moeten beschikken waar het te ontwikkelen product een plaats in krijgt. Met betrekking tot het onderdeel ‘doorgaande leerlijn’ liggen de zaken nog iets ingewikkelder. Scholen weten zich nu niet altijd raad met dit begrip en het kennisniveau dat nodig lijkt te zijn om het een doorlopende leerlijn op een meer dan oppervlakkig niveau te realiseren ontbreekt grotendeels. In het kader van een cyclisch ontwikkelingsproces is dit het onderdeel waar K&C naar onze mening in Groningen nu het meest nadrukkelijk op zou moeten inzetten.